

BADANIA NAD BIOLOGIĄ I EKOLOGIĄ BŁOTNIARKI MOCZAROWEJ ORAZ FORM LARWALNYCH MOTYLICY WĄTROBOWEJ

Jedną z rzeczywistych przyczyn małej efektywności stosowanych sposobów w walce z motylicą wątrobową jest to, że polegają one wyłącznie na niszczeniu pasożyta wewnątrz ustroju żywiciela ostatecznego, natomiast mało uwagi poświęca się zagadnieniom profilaktyki i środowiska zewnętrznego. Należy to tłumaczyć z jednej strony, niedocenianiem ogólnych zarządzeń profilaktycznych, z drugiej zaś niedostateczną znajomością szczegółów biologii motylicy wątrobowej oraz biologii i ekologii jej żywiciela pośredniego — błotniarki moczarowej.

Należy bowiem wziąć pod uwagę, że sprawa cyklu życiowego tego ślimaka ma decydujące znaczenie w epizootologii choroby motylicznej. Od okresu pojawiania się młodych błotniarek zależy masowe ich zarażenie miracidiami a w związku z tym masowe zarażenie bydła i owiec. Doceniając wagę tego zagadnienia prowadzono badania mające na celu ustalenie następujących momentów biologicznych i ekologicznych błotniarki moczarowej:

1. Ustalenie czasu najwcześniejszego pojawiania się błotniarki moczarowej.
2. Ustalenie czasu masowego występowania błotniarki.
3. Ustalenie najpóźniejszego czasu występowania błotniarki. Równocześnie zwrócono uwagę na % zarażenia błotniarki formami larwalnymi motylicy w tych okresach.
4. Określenie ulubionych miejsc występowania błotniarki.

Na podstawie dotychczasowych badań należy stwierdzić:

1. Ustalenie czasu, w którym można najwcześniej spotkać błotniarkę i ustalenie czasu, w którym błotniarka jeszcze występuje, jest dość uciążliwe i zależy od wielu czynników (w pierwszym rzędzie atmosferycznych). Niezależnie od tego wyniki dotychczasowych obserwacji pozwalają na przyjęcie miesiąca kwietnia, jako czasu najwcześniejszego pojawiania się błotniarki a miesiąca listopada — najpóźniejszego jej występowania.
2. Masowe występowanie błotniarki przypada na lipiec.
3. Największy % zarażenia ślimaków formami larwalnymi motylicy przypada na miesiące: lipiec i wrzesień.
4. Ogólny % zakażenia błotniarki jest minimalny.
5. Błotniarki znajdujące się w listopadzie są wolne od form larwalnych motylicy.

6. Ulubionym miejscem występowania błotniarki są:
- ślady po racicach o dnie lekko wilgotnym porośnięte trawą;
 - rowy przydrożne pozbawione wody;
 - niewielkie zagłębienia terenowe, szczególnie w pobliżu szos i mostów przejazdowych;
 - okolice wodopojów;
 - wyschnięte rowy melioracyjne;
 - płytkie i wilgotne rowy leśne w pobliżu pastwisk;
 - piaszczyste, względnie muliste brzegi płytkich strumyków;
 - wyschnięte kałuże o dnie gliniastym.
7. Do miejsc, których błotniarka unika, można zaliczyć tereny o kwaśnej roślinności i tereny torfiaste.

ИССЛЕДОВАНИЯ ПО БИОЛОГИИ И ЭКОЛОГИИ *GALBA TRUNCATULA*
И ЛИЧИНОЧНЫХ СТАДИЙ *FASCIOLA HEPATICA*

Резюме

Производимые исследования направлены к уяснению следующих биологических и экологических моментов, касающихся *Galba truncatula*:

- Выявление самого раннего момента появления весной *G. truncatula*.
- Выявление когда происходит её массовое выступление.
- Выявление % заражения её личиночными стадиями *Fasciola* в выше-означенных периодах.
- Выявление излюбленных мест её пребывания.

RESEARCH ON THE BIOLOGY AND ECOLOGY OF *GALBA TRUNCATULA*
AND THE LARVAL FORMS OF THE COMMON LIVER FLUKE

Summary

The object of the present research is to establish the following biological and ecological data concerning *Galba truncatula*: (1) time of its first occurrence after winter, (2) time of its occurrence in a mass, (3) percentage of its invasion by the larval forms of *Fasciola* in those periods, and (4) favourite sites of its occurrence.